

Рейтинговий звіт ZPSA 005-008 short Звіт про рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання (оновлення)

Об'єкт рейтингування:	боргове зобов'язання Запорізької міської ради
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Кредитний рейтинг	uaAA-
Тип боргового зобов'язання:	відсоткові облигації
Номинальний обсяг емісії:	75 000 000,0 грн.
Номинальна вартість однієї облигації:	1 000,0 грн.
Кількість облигацій:	75 000 штук
Відсоткова ставка:	<ul style="list-style-type: none"> • серії 1-B – 10,5 % річних • серії 1-C – 11 % річних • серії 1-D – 11,5 % річних • серії 1-E – 12 % річних
Термін обігу:	після реєстрації ДКЦПФР звіту про результати розміщення облигацій та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску облигацій по: серії B – 09.07.2007 р. серії C – 07.07.2008 р. серії D – 06.07.2009 р. серії E – 05.07.2010 р.
Термін розміщення:	з 12.07.2005 р. до 12.07.2005 р.
Термін погашення:	<ul style="list-style-type: none"> • серії 1-B – з 10.07.2007 р. до 10.07.2007 р. • серії 1-C – з 07.07.2008 р. до 07.07.2008 р. • серії 1-D – з 07.07.2009 р. до 07.07.2009 р. • серії 1-E – з 06.07.2010 р. до 06.07.2010 р.
Прогноз:	стабільний
Дата визначення:	18.04.2005 року
Дата оновлення:	13.12.2007 року
Рейтингова дія:	підвищення

Наданий в результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг боргового зобов'язання визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна рейтингова шкала дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України

Висновок рейтингового агентства щодо кредитного рейтингу боргового зобов'язання

Кредитний рейтинг боргового зобов'язання міста Запоріжжя ґрунтується на результатах аналізу протягом I півріччя 2007 року економічних та фінансових показників, даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації відносно боргових зобов'язань міста, наявної у розпорядженні комунальної власності та перспективних планах на майбутнє.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій самим об'єктом рейтингової оцінки, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	18.04.2005 р.	30.09.2005 р.	21.12.2005 р.	19.06.2006 р.	18.04.2007	13.12.2007
Рівень кредитного рейтингу	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaBBB+	uaA	uaAA-
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	позитивний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підвищення	підвищення

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом uaAA характеризується дуже високою кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

Знаки +/- позначають проміжні категорії (рівні) рейтингу відносно основних категорій (рівнів).

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання міста Запоріжжя підтримується:

- низьким рівнем прямого боргу Запорізької міської ради станом на 01.07.2007 року: пряме боргове навантаження складає 7,5% уточненого плану доходної частини бюджету міста на 2007 рік без врахування трансфертів.
- зниженням рівня залежності бюджету міста від залучення позичок з єдиного казначейського рахунку: обсяг залученої у I півріччі 2007 року позички не перевищив 1% планових річних показників видаткової частини загального фонду на 2007 рік (у 2006 році вказаний показник склав 17,5%);
- зростанням основних економічних показників міста у січні-червні 2007 року, порівняно з відповідним періодом минулого року: обсягу реалізації промислової продукції на 35,0%; обсягу роздрібного товарообороту на 42,2%; обсягу зовнішньоторговельного товарообороту на 45,3%. У розрахунку на одного мешканця ці показники перевищують середні по країні у 4 рази, у 1,7 рази та у 3,2 рази відповідно;
- покращенням протягом січня-червня 2007 року основних показників соціального розвитку міста: збільшенням середньооблікової чисельності працюючих (без урахування малого бізнесу) на 2,4% до 297,6 тис. осіб, що становить 39,0% загальної чисельності наявного населення міста; зростанням рівня середньомісячної заробітної плати на 16,2% до 1 420,9 грн., що перевищує загальноукраїнський показник на 16,0%; збереженням низького рівня безробіття – 0,6%, що у 3,8 рази менше, ніж середній показник по країні;

Рівень кредитного рейтингу боргового зобов'язання міста Запоріжжя обмежується:

- високим рівнем зношеності основних засобів, в тому числі житлового фонду, об'єктів інженерної та транспортної інфраструктури міста, та необхідністю здійснення значних капітальних вкладень у їхнє відновлення за одночасного високого рівня заборгованості населення за житлово-комунальні послуги у розрахунку на одного мешканця;
- значним рівнем забруднення навколишнього середовища, що негативно впливає на соціальну сферу міста.

Резюме

Представлений аналітичний звіт розкриває основні зміни, які відбувалися впродовж I півріччя 2007 року в соціально-економічній та фінансовій сферах міста Запоріжжя та оцінку (через процедуру оновлення рейтингу) їхнього впливу на спроможність Запорізької міської ради виконувати свої боргові зобов'язання.

Соціальна сфера та економіка міста

Основні соціально-економічні показники м. Запоріжжя в I півріччі 2007 року ілюструє наведена нижче таблиця.

Основні показники соціально-економічного розвитку м. Запоріжжя¹

Назва показника	2004 рік	2005 рік	2006 рік	I півріччя 2007 року	Темп зростання (зниження) у I півріччі 2007 року до I півріччя 2006 року
Чисельність наявного населення, тис. осіб (станом на кінець звітного періоду), тис. осіб	802,0	797,3	792,7	789,2	99,6 ²
Рівень зареєстрованого безробіття, %	0,8	0,8	0,7	0,6	на 0,1 в.п. менше ³
Середньомісячна заробітна плата, грн.	766,0	965,5	1 222,4	1 420,9	116,2 ⁴
Заборгованість з виплати заробітної плати, млн. грн. (станом на кінець звітного періоду)	6 340,4	8 803,4	7 500,0	6 269,5	83,6 ⁵
Обсяг реалізації промислової продукції у відпускних цінах, млн. грн.	24 328,5	26 367,1	30 469,6	18 373,6	135,0
Темпи зростання обсягів промислового виробництва у порівнянних цінах, %	123,8	104,8	109,2	121,9	X
Інвестиції в основний капітал, млн. грн.	1 942,4	2 299,8	2 635,1	1 416,6	163,3
Прямі іноземні інвестиції, млн. доларів США (станом на кінець звітного періоду)	451,2	486,2	532,8	593,3	111,9 ⁶
Зовнішньоторговельний товарообіг, млн. доларів США	3 401,2	4 064,6	4 807,2	3 015,1	145,3
Введено в експлуатацію житла, тис. кв. м	63,3	61,6	57,6	24,3	143,8
Обсяг роздрібного товарообігу, млн. грн.	1 839,4	2 683,9	3 275,7	2 125,1	142,2

Джерело: Головне економічне управління Запорізької міської ради

¹ Тут і далі. Деякі кількісні данні, які аналізуються в звіті, наведені після відповідного округлення. У зв'язку з цим значення одних і тих же показників, які наводяться в звіті більше одного разу, можуть не збігатися, а підсумкові значення окремих показників можуть не відповідати арифметичній сумі їх складових

² Відхилення, порівняно з 2006 роком

³ Відхилення, порівняно з 2006 роком

⁴ Порівняно з 2006 роком

⁵ Порівняно з 2006 роком

⁶ Порівняно з 2006 роком

Населення міста, трудові ресурси та ринок праці

Чисельність населення впливає на формування ринку праці, споживчий попит та обсяг виробництва товарів народного споживання, потребу у фінансових ресурсах для соціального забезпечення, структуру та потужність соціальної інфраструктури.

Чисельність наявного населення м. Запоріжжя протягом I півріччя 2007 року зменшилась на 3,5 тис. осіб та станом на 01.07.2007 року склала 789,2 тис. чол., що стало наслідком як природного, так і механічного скорочення.

Ситуація на ринку праці міста Запоріжжя, як і в попередніх періодах, характеризується збільшенням середньооблікової чисельності працюючих в усіх сферах економічної діяльності до 297,6 тис. осіб у I півріччі 2007 року. Рівень зареєстрованого безробіття у м. Запоріжжя протягом I півріччя 2007 року зменшився на 0,1 в.п. та станом на 01.07.2007 р. дорівнював 0,6%, що є 3,8 рази менше за середній показник по країні.

Середньомісячна заробітна плата у м. Запоріжжя у I півріччі 2007 року збільшилася на 16,2%, порівняно 2006 роком, та склала 1 420,9 грн., що на 16,0% більше, ніж у середньому країні. Збільшення середньомісячної заробітної плати супроводжується зменшенням обсягу заборгованості з її виплати. Обсяг заборгованості з виплати заробітної плати протягом I півріччя 2007 року зменшився на 16,4% та станом на 01.07.2007 р. склав 6 269,5 тис. грн. Заборгованість з виплати заробітної плати становить 0,2% загального обсягу фонду заробітної плати у місті та є незначною.

Промисловість продовжує залишатися бюджетоформуючим видом економічної діяльності, формуючи 56,8% обсягу заробітної плати у місті та забезпечуючи у зв'язку з цим стабільні обсяги надходжень до бюджету міста податку з доходів фізичних осіб.

Промисловість

Загальний фінансовий результат підприємств м. Запоріжжя визначається, насамперед, ефективністю діяльності промислових підприємств міста. У I півріччі 2007 року фінансовий результат діяльності підприємств промисловості склав 2 008,9 млн. грн. та на 89,0% забезпечив загальний фінансовий результат підприємств міста. Найбільші обсяги прибутку у I півріччі 2007 року отримали підприємства металургії – 1 068,5 млн. грн. та машинобудування – 679,8 млн. грн.

Порівняно з I півріччям 2006 року, обсяг реалізації промислової продукції підприємств м. Запоріжжя у I півріччі 2007 року збільшився на 35,0% та склав 18 373,6 млн. грн., що у розрахунку на одного мешканця складає 23 281,3 грн. та є у 4,0 рази більшим, ніж у середньому по країні.

Структурні пропорції реалізації промислової продукції підприємствами м. Запоріжжя у I півріччі 2007 року суттєво не змінились, порівняно з відповідним періодом минулого року. Як і раніше, визначальною галуззю промислового

комплексу м. Запоріжжя є обробна промисловість, зокрема, металургія та машинобудування. Незначне зменшення питомої ваги продукції металургії у загальному обсязі реалізації промислової продукції спричинене, насамперед, випередженням темпу зростання обсягу реалізації продукції машинобудування над темпом зростання обсягу реалізації продукції металургії, чому сприяло зростання попиту на продукцію машинобудування як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках.

У I півріччі 2007 року, як і в попередніх періодах, найбільша питома вага за обсягами реалізації продукції припадала на такі підприємства: ВАТ «Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь» – 23,4%; ЗАТ «ЗАЗ» – 15,9%; ВАТ «Електрометалургійний завод Дніпроспецсталь» – 10,2%; ВАТ «Запорізький завод феросплавів» – 5,2%; ВАТ «Запорізький виробничий алюмінієвий комбінат» – 4,4%.

Інвестиційна активність та капітальне будівництво

У січні-червні 2007 року у м. Запоріжжя було освоєно 1 416,6 млн. грн. інвестицій в основний капітал, що на 63,3% більше, ніж у I півріччі 2006 року. У розрахунку на одного мешканця обсяг інвестицій в основний капітал склав 1 795,0 грн. та був на 39,0% більшим, ніж у середньому по країні.

Як і в попередніх періодах, у I півріччі 2007 року основним джерелом інвестицій в основний капітал були власні кошти підприємств. Порівняно з I півріччям 2006 року, у січні-червні 2007 року за рахунок власних коштів підприємств було освоєно інвестицій в основний капітал на 52,2% більше, що пов'язано з нарощуванням інвестиційної діяльності промисловими підприємствами міста. Відповідно, у структурі інвестицій в основний капітал за видами економічної діяльності найбільша питома вага у I півріччі 2007 року припадала на промисловість – 75,8%. Разом з тим, слід відмітити збільшення обсягу інвестицій в основний капітал, освоєних за рахунок іноземних інвесторів – 181,3 млн. грн., проти 1,3 млн. грн. у I півріччі 2007 року, що пов'язано з проведенням модернізації виробничих потужностей на одному з економіковизначальних підприємств м. Запоріжжя ВАТ «ПБК «Славутич».

Обсяг інвестицій в основний капітал освоєних за рахунок коштів Державного бюджету у I півріччі 2007 року практично не змінився, порівняно з I півріччям 2006 року. У 2007 році, як і у попередньому бюджетному періоді, бюджету м. Запоріжжя була запланована субвенція з Державного бюджету на будівництво мостового переходу через р. Дніпро обсягом 250,0 млн. грн. Часткове перерахування вказаної субвенції у I півріччі 2007 році (71,6% затвердженого річного обсягу) забезпечило доволі великий обсяг освоєних інвестицій в основний капітал за рахунок коштів Державного бюджету.

У I півріччі 2007 року у м. Запоріжжя було введено в експлуатацію житла загальним обсягом 24,3 тис. кв. м., що у розрахунку на 1 000 осіб наявного населення складає 30,8 кв. м та є у 2,8 рази меншим, ніж у середньому по країні.

Іноземні інвестиції

Нарощування обсягів прямих іноземних інвестицій є важливим фактором сприяння створенню нових чи реструктуризації існуючих підприємств, та, як наслідок, створенню робочих місць. Відтак збільшення обсягів надходження прямих іноземних інвестицій опосередковано впливає на зростання доходної частини бюджету.

З початку процесу інвестування в економіку м. Запоріжжя було залучено 593,3 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій. У розрахунку на одного мешканця вказаний показник складає 749,9 дол. США та є на 44,2% більшим, ніж у середньому по країні.

Протягом I півріччя 2007 року в економіку міста було залучено 63,0 млн. дол. США, з них 45,2 млн. дол. США – у харчову промисловість, що пов'язано з модернізацією виробничих потужностей на ВАТ «ПБК» «Славутич» – одного з економіковизначальних підприємств міста, що входить до групи компаній Baltic Beverages Holding (Швеція).

Незважаючи на те, що питома вага обсягу прямих іноземних інвестицій, залучених у харчову промисловість протягом I півріччя 2007 року, збільшилась до 20,1%, найбільша питома вага залучених інвестицій у промисловість припадає на машинобудування та металургію – 42,4% та 34,6% відповідно.

Зовнішньоекономічна діяльність

Обсяг зовнішньоторговельного товарообороту, який характеризує рівень включення міста в світогосподарські процеси та визначає його місце та роль в системі міжнародної торгівлі у січні-червні 2007 року, збільшився порівняно з I півріччям 2006 року на 45,3% та становив 3 015,1 млн. дол. США. У розрахунку на одного мешканця вказаний показник склав 3 820,5 дол. США та перевищив середній по країні у 3,2 рази.

Внаслідок того, що у I півріччі 2007 року товарний імпорт зростав більшими темпами, ніж експорт, питома вага останнього у структурі зовнішньоторговельного товарообороту зменшилась, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 3,1 в.п. Відповідно коефіцієнт покриття імпорту експортом теж зменшився на 0,1 в. п. та склав у I півріччі 2007 року 1,3 в. п.

У I півріччі 2007 року у структурі товарного імпорту підприємств і організацій м. Запоріжжя відбулися зміни, порівняно з I півріччям 2006 року. Зокрема, на 87,9% та на 31,2% збільшилися обсяги імпорту з Польщі та Кореї, що, ймовірно, пов'язано з нарощуванням обсягів виробництва у аналізованому періоді одним з найбільших підприємств-імпортерів м. Запоріжжя ЗАТ «ЗАЗ», яке в процесі виготовлення продукції використовує машинокомплекти вироблені у Кореї та Польщі. Відповідно, у I півріччі 2007 року суттєво збільшилися обсяги імпорту транспортних засобів та шляхового обладнання.

Незважаючи на те, що обсяг зовнішньоторговельного обороту послугами у I півріччі 2007 року збільшився, порівняно з відповідним періодом 2007 року, на 19,6%, його питома вага у загальному обсязі зовнішньоторговельного обороту підприємств міста (товари+послуги) періоді, що аналізується, продовжує залишатися незначною – 3,2%.

Торгівля, громадське харчування та сфера послуг

У I півріччі 2007 року обсяг роздрібного товарообороту у м. Запоріжжя збільшився, порівняно з відповідним періодом минулого року, на 42,2% та склав 2 125,1 млн. грн. У розрахунку на одного мешканця обсяг роздрібного товарообороту у місті склав 2 692,7 грн. та перевищив середній показник по країні на 73,3%. На збільшення обсягу роздрібного товарообороту позитивний вплив справляє зростання середньомісячної заробітної плати у м. Запоріжжя та розширення торговельної мережі.

Житлово-комунальне господарство міста

Однією з основних проблем житлово-комунального господарства є підтримання безбиткового функціонування підприємств, що займаються наданням послуг з водо-, теплопостачання, утримання будинків та прибудинкових територій шляхом впровадження тарифів, які на 100% відшкодовуватимуть витрати. Станом на 01.07.2007 р. рівень покриття тарифами собівартості послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій складав 77,2%, собівартості послуг з теплопостачання та гарячого водопостачання – 97,3%, з водопостачання та водовідведення – 85,7% та 75,4% відповідно.

Заборгованість населення, що проживає в будинках комунальної власності, за житлово-комунальні послуги протягом I півріччя 2007 року збільшилась на 18,2 млн. грн. та станом на 01.07.2007 р. склала 171,8 млн. грн. Обсяг простроченої заборгованості населення за житлово-комунальні послуги станом на 01.07.2007 р. був достатньо високим – 97,45 млн. грн.

Земельні ресурси

Протягом I півріччя 2007 року у м. Запоріжжя було реалізовано 2 земельні ділянки загальною площею 4,2 га та загальною вартістю продажу 2 943,5 тис. грн.

Міська влада активно використовує земельні ресурси для наповнення загального фонду бюджету міста, про що свідчить динаміка надходжень плати за землю. Зокрема, у I півріччі 2007 року обсяг надходжень плати за землю збільшився на 10,5%, порівняно з відповідним періодом минулого року, та склав 24,9 млн. грн. В структурі плати за землю найбільша питома вага припадає на земельний податок з юридичних осіб – 70,4%. Протягом аналізованого періоду, обсяг недоїмки до

місцевого бюджету з плати за землю збільшився на 1,3% та станом 01.07.2007 р. склав 527,9 тис. грн., або 2,1% загального обсягу надходжень плати за землю.

Комунальна власність міста

З використанням майна комунальної власності у м. Запоріжжя засновано 56 комунальних підприємств. Загальний обсяг реалізації товарів, робіт та послуг, що реалізуються комунальними підприємствами міста, склав у I півріччі 2007 року 511,9 млн. грн., або 2,0% загального обсягу реалізації товарів, робіт та послуг підприємств м. Запоріжжя у відповідному періоді.

Протягом аналізованого періоду до спеціального фонду бюджету м. Запоріжжя надійшло доходів від відчуження комунального майна загальним обсягом 15,7 млн. грн., при цьому річний план за надходженням від продажу майна було виконано на 44,9%. У I півріччі 2007 року у м. Запоріжжя було реалізовано 89 об'єктів комунальної власності, у тому числі 2 об'єкти – через аукціон. Загальна площа приватизованих об'єктів складає 13,4 тис. кв. м.

Станом на 01.07.2007 р. у м. Запоріжжя діє 732 договори-оренди об'єктів комунальної власності, загальною площею 631,9 тис. кв. м. У I півріччі 2007 року від оренди цілісних майнових комплексів до загального фонду бюджету м. Запоріжжя надійшло 9,4 млн. грн. Порівняно з відповідним періодом минулого року обсяг надходжень від оренди цілісних майнових комплексів збільшився на 12,0%.

Бюджет міста

Для повного та всебічного вивчення показників бюджету міста Запоріжжя бюджет був представлений у форматі бюджетного балансу:

Бюджет м. Запоріжжя протягом 2004-2006 років та I півріччя 2007 року, у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

ПОКАЗНИК	2004 рік	2005 рік	I півріччя 2006 року	2006 рік	I півріччя 2007 року
Операційні надходження всього	584 377,8	791 101,0	445 302,0	937 069,5	587 512,2
Операційні видатки всього	568 133,8	744 507,6	389 554,9	843 450,7	535 873,7
Операційний баланс	16 244,0	46 593,4	55 747,1	93 618,8	51 638,5
Фінансовий дохід	121,4	1 745,1	3 260,1	8 891,6	1 219,9
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	0,0	5 740,5	7 957,5	15 846,8	0,0
Фінансовий баланс	121,4	-3 995,4	-4 697,4	-6 955,2	1 219,9
Поточний баланс	16 365,4	42 598,0	51 049,7	86 663,6	52 858,4
Капітальні надходження всього	25 179,1	52 886,0	101 082,1	225 276,5	200 566,9
Капітальні видатки всього	107 416,0	136 744,4	87 160,6	286 954,0	220 543,0
Капітальний баланс	-82 236,9	-83 858,4	13 921,5	-61 677,5	-19 976,1
Баланс після капітальних видатків	-65 871,5	-41 260,4	64 971,2	24 986,1	32 882,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	215,9	148,8	0,0	599,9	0,0
Профіцит/дефіцит	-66 087,4	-41 409,2	64 971,2	24 386,2	32 882,3
Фінансування	66 087,4	41 409,2	-64 971,2	-24 386,2	-32 882,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Запорізької міської ради

Протягом 2004-2006 років та I півріччя 2007 року місто зберігає позитивний операційний баланс бюджету, який забезпечується стабільним переважанням темпів росту операційних надходжень над темпами росту операційних видатків. В структурі операційних надходжень бюджету м. Запоріжжя у I півріччі 2007 року, як і в попередніх бюджетних періодах, найбільша питома вага припадає на податкові надходження – 67,4%, зокрема, на податок з доходів фізичних осіб. Порівняно з відповідним періодом 2006 року обсяг податкових надходжень збільшився у I півріччі 2007 року на 37,0%. Цьому, зокрема, сприяло збільшення ставки податку з доходів фізичних осіб з 13% до 15%, 16%-ве зростання середньомісячної заробітної плати у місті у I півріччі 2007 року.

Разом з тим, слід зазначити, що порівняно з I півріччям 2006 року, сальдо операційного балансу бюджету м. Запоріжжя у I півріччі 2007 року зменшилось на 7,4%, що пов'язано зі скороченням (на 30,4%) у періоді, що аналізується обсягу платежів штрафів та інших операційних надходжень. Це стало наслідком зменшення обсягу надходжень до цільових фондів у I півріччі 2007 року, що обумовлюється зменшенням обсягів надходжень добровільних внесків від спонсорів, підприємств, об'єднань, організацій і установ на вирішення соціально-економічних проблем міста.

Для своєчасного забезпечення фінансовими ресурсами поточних видатків загального фонду бюджету міста, протягом аналізованого періоду бюджетом міста було залучено короткострокову безвідсоткову позичку з єдиного казначейського рахунку обсягом 9 000,0 тис. грн., яка була погашена вчасно та у повному обсязі.

Значний обсяг операційних надходжень до бюджету м. Запоріжжя дав можливість не лише забезпечувати за рахунок власних коштів операційні видатки, а й здійснювати активні операції з коштами місцевого бюджету. Розміщення тимчасово вільних бюджетних коштів на депозит у банківських установах мало наслідком надходження до бюджету міста відсотків за їх користування (фінансового доходу) загальним обсягом 1 210,0 тис. грн. У зв'язку з тим, що дата виплати доходу за зобов'язанням Запорізької міської ради обсягом 75,0 млн. грн. припала на II півріччя 2007 року, в аналізованому періоді місто не здійснювало виплат доходу за зобов'язаннями, тому фінансовий баланс бюджету м. Запоріжжя у відповідному періоді був позитивним.

Обсяг капітальних видатків бюджету міста у I півріччі 2007 року перевищив зазначений показник у відповідному періоді 2006 року у 2,5 рази. Це, здебільшого, пов'язано з частковим надходженням до бюджету міста у I півріччі 2007 року субвенції з Державного бюджету на будівництво мостового переходу через р. Дніпро (179,0 млн. грн., або 71,6% річного плану), тоді як у I півріччі 2006 року обсяг надходження вказаної субвенції був у 4 рази меншим. Разом з цим, капітальний баланс бюджету міста у I півріччі 2007 року був негативним, що є типовим для більшості українських міст.

Зважаючи на те, що профіцит поточного балансу бюджету м. Запоріжжя не лише покрив, а й перевищив дефіцит капітального балансу, баланс після капітальних видатків у I півріччі 2007 року був позитивним та склав 32,9 млн. грн. Відповідно, у I півріччі 2007 року бюджет міста був виконаний з профіцитом у обсязі 32,9 млн. грн., який забезпечувався профіцитом як загального, так і спеціального фондів.

Фінансування бюджету м. Запоріжжя у 2004-2006 рр. з розбивкою на загальний та спеціальний фонди наведено в Додатку до рейтингового звіту № 2.

У зв'язку з випередженням темпів зростання доходної частини бюджету міста над темпами зростання видаткової частини обсяг залишків вільних бюджетних коштів станом на 01.07.2007 р. збільшився, порівняно з початком року, на 29,9% та склав 56,5 млн. грн. Обсяг залишків вільних бюджетних коштів за загальним фондом склав станом на 01.07.2007 р. 26,9 млн. грн., або 5,2% фактично виконаного у I півріччі 2007 року обсягу видаткової частини загального фонду бюджету міста. Слід зазначити, що обсяг залишків вільних бюджетних коштів за спеціальним фондом станом на 01.07.2007 р. зменшився, порівняно з початком року на 1,5 млн. грн., що пов'язано з розміщенням коштів на депозит у банківській установі.

Виконання доходної частини бюджету міста

Для доходної частини бюджету м. Запоріжжя протягом 2004-2006 років характерною була стійка тенденція до збільшення надходжень, яка збереглася і у I півріччі 2007 року. Порівняно з I півріччям 2006 року, фактично виконаний обсяг доходної частини бюджету міста у I півріччі 2007 року збільшився на 43,6%. При цьому рівень виконання річного плану за доходами склав 48,1%, на що, значною

мірою, вплинуло 48%-ве виконання плану за надходженням податку з доходів фізичних осіб.

Структурні пропорції формування доходної частини бюджету міста у I півріччі 2007 року, порівняно з 2006 роком, суттєво не змінилися. Як і раніше, в структурі доходів бюджету міста домінують податкові надходження, питома вага яких у загальному обсязі доходної частини бюджету міста становила 50,2%.

Затверджений на 2007 рік план за надходженнями до загального фонду бюджету м. Запоріжжя було виконано у I півріччі на 44,8%, у тому числі за закріпленими доходами – на 48,0%, за власними доходами – на 49,0%.

Річний план за доходами спеціального фонду без урахування трансфертів та коштів, що передаються із загального фонду у I півріччі 2007 року, було виконано на 48,1%, що, передусім, пов'язано з невисоким рівнем виконання плану за доходами бюджету розвитку – 30,7%.

Виконання видаткової частини бюджету міста

Порівняно з виконанням у 2006 році, затверджений на 2007 рік обсяг видаткової частини бюджету міста збільшився 44,0% та був виконаний за підсумками I півріччя поточного року на 46,5%, що пов'язано з невисоким рівнем виконання окремих видаткових статей, віднесених до основних. Збільшення видатків за галузями бюджетної сфери обумовлене зростанням оплати праці працівників бюджетних установ та, відповідно, великою питоною вагою видатків на оплату праці та нарахувань на неї у структурі видатків зазначених галузей.

Місто вчасно та в повному обсязі виконує план своїх зобов'язань з перерахування коштів до Державного бюджету. Фінансування вказаної статті було здійснено у I півріччі 2007 року відповідно до запланованого обсягу.

Боргові зобов'язання міста

Місто має позитивний досвід погашення облігацій внутрішньої місцевої позики. У 2006 році Запорізька міська рада своєчасно та в повному обсязі здійснила погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії А загальним обсягом емісії 25,0 млн. грн.

Станом на 01.07.2007 р. сума консолідованого боргу м. Запоріжжя складає 187 919,0 тис. грн., у тому числі:

- 75 000,0 тис. грн. – прямий борг Запорізької міської ради (облігації внутрішньої місцевої позики);
- 84 840,0 тис. грн. – умовні боргові зобов'язання міста (гарантія міста за кредитом, залученим комунальним підприємством «Водоканал» за

Кредитною угодою, укладеною 21.05.1999 р. з Європейським банком реконструкції і розвитку в рамках фінансування проекту «Програма інвестицій та розвитку системи водопостачання і очищення води в м. Запоріжжі»);

- 8 381,2 тис. грн. – прострочена кредиторська заборгованість бюджету;
- 19 697,8 тис. грн. – фінансові зобов'язання підприємств комунальної форми власності.

Слід зазначити, що 09.07.2007 р. Запорізька міська рада своєчасно та в повному обсязі здійснила погашення облігацій внутрішньої місцевої позики серії В загальним обсягом емісії 25,0 млн. грн. А відтак станом на 10.07.2007 року обсяг консолідованого боргу Запорізької міської ради склав 162 919,0 тис. грн.

Висновок

Зважаючи на результати проведеного аналізу соціально-економічного розвитку та виконання бюджету м. Запоріжжя за результатами 2006 року, рейтингове агентство прийняло рішення про підвищення кредитного рейтингу боргового зобов'язання м. Запоріжжя обсягом 75,0 млн. гривень до рівня «uaAA-», з прогнозом «стабільний».

Генеральний директор

С. А. Дубко

Начальник відділу муніципальних рейтингів

О. В. Шубіна

Провідний фінансовий аналітик

П. В. Трощинський

Додатки

Додаток до рейтингового звіту №1

Бюджет м. Запоріжжя у I півріччі 2006 року, 2006 році та у I півріччі 2007 року з розбивкою на загальний та спеціальний фонди, представлений у форматі бюджетного балансу, тис. грн.

Показник	I півріччя 2006 року Загальний фонд	I півріччя 2006 року Спеціальний фонд	I півріччя 2006 року Виконано	2006 рік Загальний фонд	2006 рік Спеціальний фонд	2006 рік Виконано	I півріччя 2007 року Загальний фонд	I півріччя 2007 року Спеціальний фонд	I півріччя 2007 року Виконано
Податкові надходження	280 395,3	8 432,1	288 827,4	597 397,5	17 096,7	614 494,2	385 498,2	10 365,3	395 863,5
Платежі, штрафи та інші операційні надходження	10 803,9	76 341,7	87 145,6	23 661,7	116 216,6	139 878,3	12 920,8	47 775,3	60 696,1
Отримані трансферти без урахування внутрішніх трансфертів та трансфертів до спеціального фонду	61 260,0	8 069,0	69 329,0	169 214,0	13 483,0	182 697,0	130 952,6	0,0	130 952,6
Операційні надходження всього	352 459,2	92 842,8	445 302,0	790 273,2	146 796,3	937 069,5	529 371,6	58 140,6	587 512,2
Поточні видатки	246 723,6	29 971,7	276 695,3	499 890,3	67 103,9	566 994,2	300 788,2	33 041,0	333 829,2
Субсидії та поточні трансферти	96 577,1	16 282,5	112 859,6	232 098,4	44 358,1	276 456,5	199 727,4	2 317,1	202 044,5
Операційні видатки всього	343 300,7	46 254,2	389 554,9	731 988,7	111 462,0	843 450,7	500 515,6	35 358,1	535 873,7
Операційний баланс	9 158,5	46 588,6	55 747,1	58 284,5	35 334,3	93 618,8	28 856,0	22 782,5	51 638,5
Фінансовий дохід	3 245,8	14,3	3 260,1	8 866,9	24,7	8 891,6	1 219,9	0,0	1 219,9
Виплата доходу за зобов'язаннями, обслуговування боргу	7 957,5	0,0	7 957,5	15 846,8	0,0	15 846,8	0,0	0,0	0,0
Фінансовий баланс	-4 711,7	14,3	-4 697,4	-6 979,9	24,7	-6 955,2	1 219,9	0,0	1 219,9
Поточний баланс	4 446,8	46 602,9	51 049,7	51 304,6	35 359,0	86 663,6	30 075,9	22 782,5	52 858,4
Капітальні надходження	0,0	57 081,4	57 081,4	0,0	82 316,2	82 316,2	0,0	21 485,9	21 485,9
Субсидії та трансферти на здійснення капітальних видатків	0,0	44 000,7	44 000,7	0,0	142 960,3	142 960,3	179 081,0	179 081,0	179 081,0
Капітальні надходження всього	0,0	101 082,1	101 082,1	0,0	225 276,5	225 276,5	0,0	200 566,9	200 566,9
Капітальні видатки	1 728,2	15 347,1	17 075,3	7 322,7	51 758,1	59 080,8	4 693,3	11 813,1	16 506,4
Капітальні трансферти без трансфертів до бюджету розвитку	6 868,2	63 217,1	70 085,3	22 849,6	187 142,5	209 992,1	10 872,8	193 082,8	203 955,6
Капітальні трансферти до бюджету розвитку	0,0	0,0	0,0	17 881,1	0,0	17 881,1	81,0	0,0	81,0
Капітальні видатки всього	8 596,4	78 564,2	87 160,6	48 053,4	238 900,6	286 954,0	15 647,1	204 895,9	220 543,0
Капітальний баланс	-8 596,4	22 517,9	13 921,5	-48 053,4	-13 624,1	-61 677,5	-15 647,1	-4 329,0	-19 976,1
Баланс після капітальних видатків	-4 149,6	69 120,8	64 971,2	3 251,2	21 734,9	24 986,1	14 428,8	18 453,5	32 882,3
Надання пільгових кредитів громадянам на будівництво житла (з урахуванням повернення)	0,0	0,0	0,0	599,9	0,0	599,9	0,0	0,0	0,0
Профіцит/дефіцит	-4 149,6	69 120,8	64 971,2	2 651,3	21 734,9	24 386,2	14 428,8	18 453,5	32 882,3
Фінансування	4 149,6	-69 120,8	-64 971,2	-2 651,3	-21 734,9	-24 386,2	-14 428,8	-18 453,5	-32 882,3
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Запорізької міської ради

Фінансування бюджету м. Запоріжжя у I півріччі 2006 року, у 2006 році, та у I півріччі 2007 року тис. грн.

Показник	I півріччя 2006 Загальний фонд	I півріччя 2006 Спеціальний фонд	I півріччя 2006 року Виконано	2006 рік Загальний фонд	2006 рік Спеціальний фонд	2006 рік Виконано	I півріччя 2007 року Загальний фонд	I півріччя 2007 року Спеціальний фонд	I півріччя 2007 року Виконано
Профіцит/дефіцит	-4 149,6	69 120,8	64 971,2	2 651,3	21 734,9	24 386,2	14 428,8	18 453,5	32 882,3
Фінансування	4 149,6	-69 120,8	-64 971,2	-2 651,3	-21 734,9	-24 386,2	-14 428,8	-18 453,5	-32 882,3
Зміни залишків	-6 965,0	-30 883,3	-37 848,3	-2 651,3	-24 497,4	-27 148,7	-14 534,8	1 546,5	-12 988,3
залишок на початок року	9 817,9	6 625,3	16 443,2	9 711,9	6 625,3	16 337,2	12 363,2	31 122,7	43 485,9
залишок на кінець року	16 782,9	37 508,6	54 291,5	12 363,2	31 122,7	43 485,9	26 898,0	29 576,2	56 474,2
Зміни обсягів депозитів та цінних паперів, що використовуються для управління ліквідністю	0,0	-38 237,5	-38 237,5	0,0	2 762,5	2 762,5	0,0	-20 000,0	-20 000,0
Повернення коштів з депозитів або пред'явлення цінних паперів	0,0	33 599,0	33 599,0	0,0	109 099,0	109 099,0	0,0	0,0	0,0
Розміщення коштів на депозитах або придбання цінних паперів	0,0	71 836,5	71 836,5	0,0	106 336,5	106 336,5	0,0	20 000,0	20 000,0
Фінансування за рахунок коштів єдиного казначейського рахунку	11 114,6	0,0	11 114,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Одержано	91 670,0	0,0	91 670,0	143 570,0	0,0	143 570,0	9 000,0	0,0	9 000,0
Повернено	80 555,4	0,0	80 555,4	143 570,0	0,0	143 570,0	9 000,0	0,0	9 000,0
Інші розрахунки	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	106,0	0,0	106,0
БАЛАНС	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Джерело: Фінансове управління Запорізької міської ради

